

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Η πυρκαϊά της Βέροιας του 1864

Λώλης Σμυρλής

doi: [10.12681/makedonika.9213](https://doi.org/10.12681/makedonika.9213)

Copyright © 2016, Λώλης Σμυρλής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σμυρλής Λ. (2017). Η πυρκαϊά της Βέροιας του 1864. *Μακεδονικά*, 1, 518–519.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9213>

τριαντα όκαδες άλεβρι	λλ ας :	3	
	λλ ας :	29 :	90
έδωσα εις τήν άνακομηδήν του πατρός μας	10	39 :	90

δι' αυτά τά έξοδα όπου έκαμα έλαβα έν ζευγα : προσκέφαλα κατιφένια, και είκοσιτέσσαρες πήχ : πανί με μεταξωτές ούβγες

όπισθεν :

εδοσα τω χ : να μι φημια τασα κира δια μια ηηαπω παραδης 4

4. 'Επί του έσωφύλλου παλαιου βιβλίου έντύπου, τό όποιον φέρει τόν τίτλον « Λόγοι 'Εκκλησιαστικοί » και άνήκει εις τόν έν Κλεισούρα κ. Κωνσταντίνον Βούτσα ύπάρχει ή έξής ένθύμησις :

Εις τούς : 1808 : άπριλλίου : 5 : άνήμερα του πάσχα. εις τό σέβρα, έμαρτήριση, ό 'Επί(σκοπος) Νικήτας. δια τό όνομα του Χριστου και έκρεμάσθη από τών άγαρινών και έστο εις ένθύμησιν. και καύχησιν, τών σεβρίαίων. όπου ύξηώθησαν να ίδούν τοιοϋτον μυστήριον όφθαλμοφανώς.

A. Σ.

6. Η ΠΥΡΚΑ·Ι·Α ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΤΟΥ 1864 ΣΤΗ ΛΑ·Ι·ΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Συλλέγοντας και μελετώντας τό λαογραφικό ύλικό της Βεροίας και της περιοχής της ειχα άκούσει κάποτε ένα τραγούδι που περιγράφει σύντομα ένα γεγονός σπουδαίο για τήν τοπικήν Ιστορία, που άκόμη σήμερα άκούει κανείς τούς γέροντας να μιλοϋν γι' αυτό : τήν πυρκαϊά της Βεροίας του 1864. Τό παραθέτω έδω όπως τό άκουσα.

*Στά χίλια ούχτακόσια
κι' σά εξήντα δυό
Αύγούστον δέκα πέντε
μέρα Παναγιᾶς
κάηκε ή Βέροια
κι' όλα τὰ μαγαζιά.*

*Κάηκε ή Βέροια,
κι' όλα τ' άργαστήρια
Σπίτια μι γυαλιά
Σιντούκια μι παρά
Σιντούκια πατουμένα
Φουρέματα χρουσά
Σ' όλον τόν κόσμο
ήλιος ξαστεριά
Μέσα στην Καραβέργια
'Αντάρα κι φωτιά.*

Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ μοῦ ἔδωκε ἀφορμὴ νὰ ζητήσω νὰ ἐξακριβώσω ἱστορικὰ τὴν ἔκτασι τῆς πυρκαϊᾶς αὐτῆς, ποὺ κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν γερόντων φαίνεται πὼς κατεστρεψε ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Βεροίας. Κατὰ τὴ λαϊκὴ παράδοση ἡ πυρκαϊὰ αὐτὴ βρῆκε τὴν πόλιν τῆς Βεροίας χωρὶς κατοίκους, γιατί ὄλοι εἶχαν πάει στὸ Μοναστήρι τῆς Καλῆς Παναγίας (Παναγιά Δοβρὰ) λόγῳ τῆς γιορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ποὺ ἄλλοτε ἦταν μεγάλο θρησκευτικὸ πανηγύρι γιὰ ὅλη τὴν περιφέρειαν τῆς Βεροίας.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἤρθε νὰ μᾶς τὸ περιγράψῃ πῶς συγκεκριμένα μὲ **«ἐνθύμηση»** ποὺ βρῆκα μὲ μέρα ἀνασκαλίζοντας τὰ παλιὰ εὐαγγέλια τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Βεροίας. Ἡ ἐνθύμηση αὐτὴ μαρτυροῦσε ὄχι πιά μόνο τὴν ἀλήθεια τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ἀλλὰ ξεκαθάριζε καὶ τὴ χρονολογία του. Δίδομε τὸ κείμενό της γιὰ πρώτη φορὰ στὴ δημοσιότητα ὅπως ἔχει μὲ τὴν ὀρθογραφία του :

« *Β' τῆς ἡμέρας*
Ἡμέρα Παρασκευῆ
εἰς τὰς 8 ὥρας α'
Κατὰ τῷ 1864 Ἀυγούστου 14

Ἐγινεν μνιὰ μεγάλης καὶ τρομερῆς Πυρκαϊᾶς εἰς τὴν πόλιν Βερόϊαν, ἐκάησαν σίτια ὑπὲρ τὰ 100 καὶ ἐργαστήρια καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα συμποσούμενα ὑπὲρ τὰ 300.

Ἐκαταναλώθησαν εἰς τὸ πῦρ ὀκτώ ἐκκλησίαις, καθὼς καὶ ἡ Μητρόπολις καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον.

Ἐκάηκεν ἡ βιβλιοθήκη, θαναμαστὴ καὶ ἐξακουστὴ εἰς τὰς πέριξ πόλεις τῆς Μακεδονίας.

Καὶ ταῦτα ἐγράφησαν παρ' ἐμοῦ τοῦ Γρηγορίου Παπαθεοκλήτου οὐκ ἐνθύμιον πάντων τῶν ἀναγνωστῶν ».

ΛΩΛΗΣ ΣΜΥΡΑΗΣ

7. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΦΙΛΙΚΩΝ

Ἡ ἰδέα τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας διεδόθη καὶ ἐκαρποφόρησεν ἐν Μακεδονίᾳ κυρίως διὰ Μακεδόνων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἡγεμονίας τοῦ Δουνάβεως ὡς καὶ εἰς τὴν Νότιον Ρωσίαν πολλοὶ ἦσαν οἱ Μακεδόνες πρωτοπόροι τῆς ἰδέας ταύτης ¹⁾.

Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία, καρπὸς τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος ὄλων τῶν Ἑλλήνων, εἶναι δημιούργημα γνησίως ἔθνικόν. Ἐξῆπνεσε εἰς τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων τῆς ἀθανάτου ἐκείνης γενεᾶς τὸν ληθαργοῦντα συνεπείᾳ τῶν ἄλλε-

1. Λεπτομερείας περὶ τῆς δράσεως τῶν Μακεδόνων Φιλικῶν καὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἐν Μακεδονίᾳ, βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν βραβευθεῖσαν ἐργασίαν μου «ΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ 1796-1832», ἥτις ἐκτυπώθησα ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν πρό τινας.